SoilCare

Δίκτυα αγροτών – συμβουλές & πολιτικές για την υγεία του εδάφους μέσω κοινωνικού κεφαλαίου

ΣΥΝΟΨΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Νοέμβριος 2020

από τη Δρ. Niki Rust, Newcastle University τη Δρ. Jasmine Black, Countryside and Community Research Institute

ΣΥΝΟΨΗ

Παρά τα οικονομικά και κανονιστικά κίνητρα για τη μετάβαση σε μία πιο βιώσιμη διαχείριση του εδάφους, πολλοί αγρότες σε ολόκληρη την Ευρώπη δεν έχουν ακόμη δοκιμάσει τέτοιες πρακτικές, είτε δεν έχουν παρακινηθεί να αλλάξουν συμπεριφορά μακροπρόθεσμα. Αιτία αυτού μπορεί να είναι πολύπλοκοι κοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν τους γεωργούς.

Το πρόγραμμα SoilCare ερευνά και προωθεί τη χρήση Καλλιεργητικών Συστημάτων Βελτίωσης Εδάφους (ΚΣΒΕ) με σκοπό να ενισχυθεί η ποιότητα των εδαφών και να επιδράσει θετικά στη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα. Τα ΚΣΒΕ είναι μία ολιστική προσέγγιση στη διαχείριση του εδάφους, αποτελούμενη από παρατεταμένα συστήματα αμειψισποράς και από έναν «ολοκληρωμένο» συνδυασμό εισροών και τεχνικών διαχείρισης.

Εδώ παρουσιάζεται πώς οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να υποστηρίξουν τα δίκτυα αγροτών ώστε να ενισχυθεί το κοινωνικό κεφάλαιο, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση των πρακτικών χρήσης ΚΣΒΕ.

Ανταλλαγή συμβουλών

Αγροκτήματα επίδειξης

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ανάπτυξη κοινωνικού κεφαλαίου έχει αποδειχθεί ότι επηρεάζει θετικά την υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών στη γεωργία. Τα ακόλουθα μπορούν να ενισχύσουν την υιοθέτηση βιώσιμης διαχείρισης του εδάφους:

- **Υποστήριξη όσων παρέχουν πληροφορίες στους αγρότες, τους οποίους οι αγρότες σέβονται και εμπιστεύονται, π.χ. άτομα που ασκούν επιρροή ή σύμβουλοι**
- **Υποστήριξη της ανάπτυξης διαφορετικών δικτύων που περιλαμβάνουν αγρότες και μη**
- **Υποστήριξη δικτύων αγροτών που διατίθενται να δοκιμάσουν νέες πρακτικές - π.χ. καινοτόμα δίκτυα αγροτών**
- **Αντιμετώπιση των ανισοτήτων ισχύος (π.χ. αγρότης προς γαιοκτήμονα) μέσω της υποστήριξης εμπειρογνωμόνων, απαρτιζόμενων από πολυμερείς ομάδες ενδιαφερόμενων, καθώς και κατάρτισης μακροπρόθεσμων συμβάσεων**

Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης μέσω μακροπρόθεσμης επικοινωνίας και συμβάσεων μπορεί να βοηθήσει στην υιοθέτηση Καλλιεργητικών Συστημάτων Βελτίωσης Εδάφους (ΚΣΒΕ)

@SoilCare_eu

Το πρόγραμμα SoilCare χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας Ορίζοντας 2020 της ΕΕ υπό το συμφωνητικό έργου No. 677407.

Στοιχεία κοινωνικού κεφαλαίου που απαιτούνται για την υιοθέτηση Καλλιεργητικών Συστημάτων Βελτίωσης Εδάφους (ΚΣΒΕ)

Η έρευνα έχει επισημάνει τέσσερα βασικά στοιχεία του κοινωνικού κεφαλαίου που μπορούν να επιδράσουν στην υιοθέτηση βιώσιμης διαχείρισης του εδάφους από τους αγρότες. Η ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου περιλαμβάνει τα κάτωθι στοιχεία και επιλογές πολιτικής:

Η ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ είναι το κλειδί. Εάν ένας αγρότης δεν εμπιστεύεται το άτομο ή το ίδρυμα που παρέχει πληροφορίες, πιθανότατα και οι πάροχοι πληροφοριών θα πιστεύουν ότι ο αγρότης δεν είναι αξιόπιστος επίσης. Οι αγρότες εμπιστεύονται τις πληροφορίες από εκείνους που θεωρούν ότι βρίσκονται σε παρόμοια θέση, π.χ. από άλλους αγρότες, παρά από ερευνητές, κυβερνητικούς υπαλλήλους ή περιβαλλοντολόγους. Αυτό οφείλεται εν μέρει διότι αισθάνονται ότι οι άλλοι αγρότες γνωρίζουν και κατανοούν τους στόχους και τις αξίες τους περισσότερο από τους «ξένους». Η έλλειψη πληροφοριών ή συνέπειας στην επικοινωνία μπορεί να προκαλέσει δυσπιστία, ενώ η αμοιβαία εμπιστοσύνη στις ενέργειες των αγροτών μπορεί να βοηθήσει στην οικοδόμηση σχέσεων.

Η ΣΥΝΔΕΣΗ επηρεάζει τη συμπεριφορά. Η ύπαρξη πολυμορφίας στο δίκτυο αγροτών βοηθά πραγματικά την προώθηση της καινοτομίας. Για παράδειγμα, εάν οι αγρότες είναι μέρος ενός ευρύτερου κοινοτικού δικτύου, όπως οι επιχειρησιακές ομάδες της ΕΕ, τότε μαθαίνουν από άλλους αγρότες καθώς και από γεωπόνους και συμβούλους περιβάλλοντος. Οι αγρότες που δεν συνδέονται με ένα ευρύτερο δίκτυο, εκτός κοντινού τοπικού επιπέδου, δύνανται να καταστείλουν την καινοτομία.

ΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ είναι κοινές προσδοκίες για το πώς πρέπει να ενεργούν οι άνθρωποι. Η αντίληψη για την καινοτομία – αίσθηση ότι είναι καλό να δοκιμαστεί κάτι καινούριο – είναι σημαντική για τους αγρότες ώστε να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν πρακτικές για περισσότερο βιώσιμο έδαφος. Μελέτες σε διάφορες χώρες έχουν δείξει ότι οι αγρότες είναι περισσότερο πρόθυμοι να αλλάξουν πρακτικές εάν οι αλλαγές εφαρμόζονται και από συναδέλφους τους. Ωστόσο, μια τέτοια υιοθέτηση μπορεί επίσης να αποτελέσει εμπόδιο εάν οι συνάδελφοί τους είχαν αρνητικές εμπειρίες στο παρελθόν, είτε αντιλήψεις για πιο βιώσιμες πρακτικές, π.χ. συμβατικές απόψεις ομάδας αγροτών της βιολογικής γεωργίας.

Η ΕΞΟΥΣΙΑ (ΙΣΧΥΣ) συνδέεται με τη θέση και τη γνώση. Στις σχέσεις γαιοκτημόνων – μισθωτών αγροτών διακρίνονται η εξουσία και η εμπιστοσύνη, καθώς οι γαιοκτήμονες λαμβάνουν πρωτίστως τις αποφάσεις διαχείρισης αγροκτημάτων. Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις και η ενθάρρυνση της διαφανούς ανταλλαγής γνώσεων είναι καλοί τρόποι για την αναδιανομή της ισότητας των εξουσιών και τη δημιουργία μεγαλύτερης διαφάνειας, νομιμότητας και διαδικαστικής δικαιοσύνης.

Ανταλλαγή γνώσεων

Οι αντιλήψεις για την καινοτομία στα συστήματα Καλλιεργητικών Συστημάτων Βελτίωσης Εδάφους (ΚΣΒΕ) μπορούν να προαχθούν μέσω της συνεργασίας με τα αγροκτήματα επίδειξης και την καλύτερη σύνδεση των αγροτών

Διαδρομές προς την αύξηση του κοινωνικού κεφαλαίου

Η ενθάρρυνση τόσο της συνεργασίας όσο και προσεγγίσεων σύμπραξης σε ένα εύρος πλαισίων δύναται να είναι αποτελεσματική για την προώθηση των τεσσάρων βασικών συνιστωσών του κοινωνικού κεφαλαίου όπως περιγράφεται παραπάνω. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει επιχορηγήσεις, καθώς και ορισμένα εθνικά κυβερνητικά προγράμματα και συμβουλευτικά συστήματα διευκολύνουν τις διαδραστικές ομάδες. Για παράδειγμα, οι επιχειρησιακές ομάδες της ΕΕ για τα εδάφη παρέχουν υποστήριξη για την ενίσχυση των συνδέσεων μεταξύ των αγροτών και συμβούλων/ερευνητών. Ωστόσο, απαιτείται να επισταθεί η προσοχή για να καταστούν τα συστήματα Καλλιεργητικών Συστημάτων Βελτίωσης Εδάφους (ΚΣΒΕ) ως κανόνας, αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα τις ανισότητες ισχύος για τη διαχείριση της υγείας του εδάφους. Η υποστήριξη αξιόπιστων και αμερόληπτων εξωτερικών φορέων ως διαμεσολαβητών θα βοηθήσει στην ανάπτυξη πολυμερών ομάδων ενδιαφερόμενων για τη διαχείριση του εδάφους.

Διαβάστε το πλήρες έγγραφο στην ιστοσελίδα: https://emeraldopenresearch.com/articles/2-8/v2
Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα SoilCare δείτε εδώ: https://www.soilcare-project.eu/

@SoilCare_eu

Το πρόγραμμα SoilCare χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας Ορίζοντας 2020 της ΕΕ υπό το συμφωνητικό έργου No. 677407.